דברי אמת — תרומה

לראש הפרשה דאיתא במסכת ביצה הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנא' אדיר במרום ה'. לכאורה תמוה ללמוד הכתיב על ה' ית' על ענין עוה"ז ולדרך ארץ י"ל דהנה אמרו רז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה פרשנו מפני שאיתא בא' בניסן ר"ה למלכים הוא למלכי ישראל כדאיתא בר"ה אמרנו הטעם דהנה הראשי חדשים היא בשם הויה ב"ה בי"ב צרופים ור"ח ניסן הוא בהוי' כסדרן היוצא מהפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ דכתיב ברכות צדיקים ישמח עם. ע"כ כשהי' גדולה למרדכי כתיב והעיר שושן צהלה ושמחה משמע אפילו האומות כי ליהודים כתיב אח"כ היתה אורה ושמחה כו' וע"כ כשיוצא מפסוק ישמחו השמים הוא ר"ה למלכי ישראל כדי להיות שמחה למעלה ולמטה כי מסתמא אם השממה למטה בא מהשורש למעלה כמו להיפיך יפקוד כו' וזה ישמחו השמים כו' למעלה ולמטה ומפני שר"ח אדר הוא שלשים יום קודם. ובהכל שלשים יום קודם דורשין מענינו ע"כ מרבין בשמחה ולבאר יותר דהנה איתא לפי סדר הצרופים בא' באדר הצרוף להיפוך על דין מרומז ע"כ שמח המן הרשע כשנפל הגורל על אדר כדאיתא שהיו מכשפים גדולים הוא ויועציו. והקב"ה היפוך לטובתינו הויה כסדר ועל שונאי ישראל בהיפוך כדכתיב ונהפוך הוא כו'. והנה הפי' אדר לשון חוזק הפי' גבורה וכח מרומז על דין ובאמת בהמתקת הדין בא שמחה וכן בשמחת הבורא ב"ה נמתק הדין ע"כ לוים בשירן (ובשעת ניסוך היין) כי ע"י זה שהוא בחימום והתלהבות לו ית' נמתק הדין וכמו שפרשנו על כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו' פי' יוצאין מכל רע ח"ו ע"י שירן ונמשכין לו ית' בשירן ומזין עליהם לשון מזונות כי כשגבורות נמתקים בא פרנסה לעולם כשלא בא הרע מצפון בא מצפון זהב ושלחן בצפון וזה ומזין עליהם פשוט וכן על ידיהם וטובלין במקומן כי מצינו כששאל הרשע אלהיכם כהן הוא כו' במאי טבל אהדר לו בנורא כי עיקר טבילה בנורא בהתלהבות השיר הוא כמו בנורא (הגם שודאי אין לסמוך על זה לבטל מטבילת עזרא) וזה וטובלין במקומן. ע"כ ויצחק מתרגם וחדייכי מהגבורות הוא השמח'. ע"כ ברקיע מעון הוא נהרי שמח'. וכמו שאנו אומרי' שהשמח' במעונו שאותו רקיע מרומז בגבור' כדכתיב אלקים במעון קדשו. וכן אדני מעון אתה היית לנו. וידוע השם אדני הוא היראה. וכמו שכתיב ואם אדונים אני אי' מוראי. כי למטה מזה הוא זבול וכתיב הבט משמים כו' מזבול קדשיך ותפארתיך הוא תפארת. ואחריו למעלה היא גבורה בו השמחה כנ"ל. ע"כ משנכנס אדר לשון חוזק וגבורה כנ"ל מרבין בשמחה. והן עיקר נכסי אדם הוא מעשים טובים (וכמו שמובן בברכות יהושע לשבט ראובן וגד בנכסים רבים שובו לאהליכם כו' הלא היו הולכים אז לביתם ומה שיש להם לא יתוסף בדרך רק הכוונה על יציאה מן העולם לביתם הנצחי) ובפרט תפלות דברים העומדים ברומו של עולם. ובפרט כי עיקר תפלה הוא בלחש כדאיתא [ע"כ] נקרא נכסים לשון כיסוי והצנע. וזה הרוצה שיתקיימו נכסיו שיקובלו תפילותיו יטע בהן אדר. פי' יתפלל ע"ז בר"ח אדר אז יעלה את תפלותיו שנאמר אדיר במרום הוא תפלה העומד ברומו של עולם ה' נעשה רחמים. וזה דבר אל בני ישראל

לשון קשה פי' הגבורה כנ"ל מרומז על אדר. ויקחו לי תרומה התפלות נקרא תרומה על שעומדים ברומו של עולם יקובלו וזה ויקחו. מאת כל איש כו' כי פרשנו על הכסף יענה אח הכל הוא הצדיק נקרא כל כי עושה יחודים בין קב"ה וכנ"י וקב"ה נקרא שמים וכנ"י ארץ ופי' יונתן כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא ע"כ נקרא הצדיק כל והוא יחוד עולם עי"ז שעושה יחוד. וזה הכסף יענה את הכל ע"י צדקה גורם שהקב"ה עונה תפלת צדיק. וזה מאת כל איש כו' תקחו את תרומתי. וזאת התרומה כו' זהב כו' פי' אין אדם חייב אלא כשיעורו העשיר לפי עושרו זהב ובינוני כסף ועני אפילו נחושת (וכן להמשיך זה להעולם). ותכלת. אפילו דין על שונאי ישראל. וארגמן. להיות עובד השי"ת כמו מלאכים המרומז בתיבת ארגמן כידוע. ותולעת שני. פי' לזכות ללמוד תורה אחר חצות לילה אז אורייתא מודעת לי' חובא ולא באורח דינא כ"א מזכרת את האדם לשוב כאם לבנה כדאיתא בזוהר וזה תולעת הוא התורה כידוע על דוד המלך ע"ה על עדינו העצני. שני. למצוא לו באדם עבירות שמרומז בשני אם יהי' חטאיכם כשנים. ושש. הם מדות טובות כידוע. ועזים כח ועושר כמו עשיר יענה עזות:

כתוב בספרים הקודמים. ועוד ויקחו ולא ויתנו כמו שכתיב האיש אשר עשיתי עמו כו'. ופשוט דאיתא אין אדם מיעני מן הצדקה. כי ודאי לא יחסר כל בו. וזה ויקחו. וכן פרשנו על אדם נותן לעני מלא עומסו כו' הקב"ה נותן לו מלא עומסו לעוה"ב. הל"ל בעולם הבא ולא לעולם הבא ע"כ פרשנו שנותן לו ית' בעוה"ז מלא עומסו להיות לו תועלת לעוה"ב כי ע"י זה יעשה צדקה ויתקרבו אליו צדיקים וישיא בתו לת"ח וכיוצא בזה וממילא ינצל מעניות המעביר על דעת קונו ר"ל וכמו שפי' הרמב"ם ז"ל על תקות ימות המשיח:

והדקדוק ויקחו לי כו' ואח"כ תקחו את תרומתי. דכתיב בית יעקב לכו ונלכה כו' פרשנו הנה הבא לטהר מסייעין לו אדם מקדש עצמו מעט כו' וזה בית יעקב לכו ונלכה ממילא כי לשון הליכה פרושו לילך מחיל אל חיל כמו מהלכים בין העומדים האלו. וזה ונלכה בעזר משדי ומפרשו ע"י מה באור ה' שימשיך לנו וזה דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה התרוממות להתדבק בי. ע"י מה. ומפרש מאת כל איש אשר ידבנו לבו לצאת מן הגשמיות כדאיתא בריש ילקוט הראובני וע"י זה תקחי את תרומתי אתם והאיש אשר ידבנו לבו:

ועשו לי מקדש. ידוע פי' האלשיך על ושכנתי בתוכם להיות בעצמם מרכבו. וי"ל מעין זה ע"י מה שתעשו לי מקדש לשרות בו כי תבינו שאינכם כדאי לשרות קדושתי בתוכם ממש ע"י [זה] תהיו שפלים בעיניכם ואז ושכנתי בתוכם כדאיתא אני את דכא: